

— Moja je pa šele napol po-
ti k temu cilju. Zaenkrat mi pi-
sma samo odpira.

Kratka Dnevna Zgodba

E. SAORY:

SKRIVNOSTNI ŽARKI "X"

Pravkar se je ustavil pred zamreženimi vrati neke bolnišnice ob Severnem kolodvoru avto.

Dve gospe sta izstopili. Prva je imela, po zunanosti sodeč, okrog trideset let. Hodila je težko, kot da bi ji vsak korak po kamnitem tlaku povzročal bolečine.

Njena tovarišica je jo postrežljivo podpirala. Brez dvoma njena služabnica. Povprašala je ob prihodu pred zamreženim oknom stanovanja zaripel vratarjev obraz.

"Želite?"

"Glejte, gospod vratar. Ne sreča nas je zadela."

"Da, vidim, vaš avto se je prevrnil. Ali ste ranjeni?"

"Ah! ne, gospod. Hujše, Gospa je pogoltnila..."

"Sivanko!"

"Ne, gospod. — Svoje umetno zobovje."

Tedaj je tista, ki jo je njena spremljevalka imenovala gospo, lahko kriknila. Roko je položila na železice in zašepetala:

"Čutim ga — tu je —"

"Res, zelo resna zadeva," je odgovoril vratar. "Zglasite se v zdravniški posvetovalnici, prvi hodnik na levo, sedma vrata na desno."

Neka bolničarka je opravila vse formalnosti, jima izročila številko in naročila, naj čakata, da pride nanju vrsta.

"Oh, gospa," je ponizno prosila služabnica, "ali smem priti, da bi takoj prišla na vrsto? Je zelo nujno, da preiščejo to gospo. Pomislite, da je pogoltnila svoje zobovje!"

Znova je tista, ki jo je služabnica imenovala gospo, lahko zajejala.

"Čutim ga — tu je!"

"Res, zelo resna zadeva," je odvrnila bolničarka. "Pokazala vas bom šefu. V nekaj minutah bo tu."

Brezkonečne minute...

Popolnoma tuji med bolniki, sta gospa — imenujmo jo gospo Z. — in njena spremljevalka čutili nekaj kot Damoklejev meč nad svojimi glavama.

"Naj v-topijo," je ukazal šef, znameniti zdravnik.

Gospa Z. je stopila naprej, vedno spremljana od svoje zveste služabnice.

"Ali ste vi tista gospa, ki je pogoltnila umetno zobovje?"

"Da, — gospod."

"Kje vas boli?"

"Tu..."

Tedaj je doktor močno pritiskal na tisti del železice.

"Oj! Oj! Dovolj!" — je vpila bolnica.

"Dobro je. Slečite se. S pomočjo radioskopije bomo točno ugotovili ta corpus delikti."

"Da, Gospod. Toda potem?"

"Potem? Ali mislite obdržati notri to neprehajljivo jed?"

"Ne, — gospod!"

"Todaž nož..."

Gospa Z. je prebledela. Vsa tresoč se je pustila pregledati z žarki X.

"Da, vidim," je zamuhal kirurg. "Trije zobje na levi, eden na desni. Kakšna misel, da gredo ljudje spati s takim orodjem in zlasti še, da ga požro."

"Ne, gospod. — Svoje umetno zobovje."

Tedaj je tista, ki jo je njena spremljevalka imenovala gospo, lahko kriknila. Roko je položila na železice in zašepetala:

"Čutim ga — tu je —"

"Res, zelo resna zadeva," je odgovoril vratar. "Zglasite se v zdravniški posvetovalnici, prvi hodnik na levo, sedma vrata na desno."

Neka bolničarka je opravila vse formalnosti, jima izročila številko in naročila, naj čakata, da pride nanju vrsta.

"Oh, gospa," je ponizno prosila služabnica, "ali smem priti, da bi takoj prišla na vrsto? Je zelo nujno, da preiščejo to gospo. Pomislite, da je pogoltnila svoje zobovje!"

Znova je tista, ki jo je služabnica imenovala gospo, lahko zajejala.

"Čutim ga — tu je!"

"Res, zelo resna zadeva," je odvrnila bolničarka. "Pokazala vas bom šefu. V nekaj minutah bo tu."

Brezkonečne minute...

Popolnoma tuji med bolniki, sta gospa — imenujmo jo gospo Z. — in njena spremljevalka čutili nekaj kot Damoklejev meč nad svojimi glavama.

"Naj v-topijo," je ukazal šef, znameniti zdravnik.

Gospa Z. je stopila naprej, vedno spremljana od svoje zveste služabnice.

"Ali ste vi tista gospa, ki je pogoltnila umetno zobovje?"

"Da, — gospod."

"Kje vas boli?"

"Tu..."

Tedaj je doktor močno pritiskal na tisti del železice.

"Oj! Oj! Dovolj!" — je vpila bolnica.

"Dobro je. Slečite se. S pomočjo radioskopije bomo točno ugotovili ta corpus delikti."

"Da, Gospod. Toda potem?"

"Potem? Ali mislite obdržati notri to neprehajljivo jed?"

"Ne, — gospod!"

"Todaž nož..."

Gospa Z. je prebledela. Vsa tresoč se je pustila pregledati z žarki X.

"Da, vidim," je zamuhal kirurg. "Trije zobje na levi, eden na desni. Kakšna misel, da gredo ljudje spati s takim orodjem in zlasti še, da ga požro."

"Ne, gospod. — Svoje umetno zobovje."

Tedaj je tista, ki jo je njena spremljevalka imenovala gospo, lahko kriknila. Roko je položila na železice in zašepetala:

"Čutim ga — tu je —"

"Res, zelo resna zadeva," je odgovoril vratar. "Zglasite se v zdravniški posvetovalnici, prvi hodnik na levo, sedma vrata na desno."

Neka bolničarka je opravila vse formalnosti, jima izročila številko in naročila, naj čakata, da pride nanju vrsta.

"Oh, gospa," je ponizno prosila služabnica, "ali smem priti, da bi takoj prišla na vrsto? Je zelo nujno, da preiščejo to gospo. Pomislite, da je pogoltnila svoje zobovje!"

Znova je tista, ki jo je služabnica imenovala gospo, lahko zajejala.

"Čutim ga — tu je!"

"Res, zelo resna zadeva," je odvrnila bolničarka. "Pokazala vas bom šefu. V nekaj minutah bo tu."

Brezkonečne minute...

Popolnoma tuji med bolniki, sta gospa — imenujmo jo gospo Z. — in njena spremljevalka čutili nekaj kot Damoklejev meč nad svojimi glavama.

"Od kdaj ste tešči?"

"Od včeraj zvečer."

"Izborno. Zdaj se boste v sosednji sobi malo ulegli, čez uro se pa zopet vidimo. Zlasti pa priporočam popolno dieto."

Vsa blede je gospa Z. vzela obleko. Že je videla, kako leži na operacijski mizi: zdelo se ji je, da že diha kot neobčutljiva maska.

Nenadoma jo je pretreslo močno zvonjenje. Bolničarka je naglo hitela k vratom.

"Kaj je?"

"Ali ni tu gospa Z. na zdravniškem pregledu?"

"Da, nujno mora biti operirana."

"Zaradi zobovja?"

"Točno!"

"Dobro. Sprožite ji, da ga ji prinaša njena sobarica. Našla ga je, ko je pometala."

"Ne, gospod. — Svoje umetno zobovje."

Tedaj je tista, ki jo je njena spremljevalka imenovala gospo, lahko kriknila. Roko je položila na železice in zašepetala:

"Čutim ga — tu je —"

"Res, zelo resna zadeva," je odgovoril vratar. "Zglasite se v zdravniški posvetovalnici, prvi hodnik na levo, sedma vrata na desno."

Neka bolničarka je opravila vse formalnosti, jima izročila številko in naročila, naj čakata, da pride nanju vrsta.

"Oh, gospa," je ponizno prosila služabnica, "ali smem priti, da bi takoj prišla na vrsto? Je zelo nujno, da preiščejo to gospo. Pomislite, da je pogoltnila svoje zobovje!"

Znova je tista, ki jo je služabnica imenovala gospo, lahko zajejala.

"Čutim ga — tu je!"

"Res, zelo resna zadeva," je odvrnila bolničarka. "Pokazala vas bom šefu. V nekaj minutah bo tu."

Brezkonečne minute...

Popolnoma tuji med bolniki, sta gospa — imenujmo jo gospo Z. — in njena spremljevalka čutili nekaj kot Damoklejev meč nad svojimi glavama.

"Naj v-topijo," je ukazal šef, znameniti zdravnik.

Gospa Z. je stopila naprej, vedno spremljana od svoje zveste služabnice.

"Ali ste vi tista gospa, ki je pogoltnila umetno zobovje?"

"Da, — gospod."

"Kje vas boli?"

"Tu..."

Tedaj je doktor močno pritiskal na tisti del železice.

"Oj! Oj! Dovolj!" — je vpila bolnica.

"Dobro je. Slečite se. S pomočjo radioskopije bomo točno ugotovili ta corpus delikti."

"Da, Gospod. Toda potem?"

"Potem? Ali mislite obdržati notri to neprehajljivo jed?"

"Ne, — gospod!"

"Todaž nož..."

Gospa Z. je prebledela. Vsa tresoč se je pustila pregledati z žarki X.

"Da, vidim," je zamuhal kirurg. "Trije zobje na levi, eden na desni. Kakšna misel, da gredo ljudje spati s takim orodjem in zlasti še, da ga požro."

"Ne, gospod. — Svoje umetno zobovje."

Tedaj je tista, ki jo je njena spremljevalka imenovala gospo, lahko kriknila. Roko je položila na železice in zašepetala:

"Čutim ga — tu je —"

"Res, zelo resna zadeva," je odgovoril vratar. "Zglasite se v zdravniški posvetovalnici, prvi hodnik na levo, sedma vrata na desno."

Neka bolničarka je opravila vse formalnosti, jima izročila številko in naročila, naj čakata, da pride nanju vrsta.

"Oh, gospa," je ponizno prosila služabnica, "ali smem priti, da bi takoj prišla na vrsto? Je zelo nujno, da preiščejo to gospo. Pomislite, da je pogoltnila svoje zobovje!"

Znova je tista, ki jo je služabnica imenovala gospo, lahko zajejala.

"Čutim ga — tu je!"

"Res, zelo resna zadeva," je odvrnila bolničarka. "Pokazala vas bom šefu. V nekaj minutah bo tu."

Brezkonečne minute...

Popolnoma tuji med bolniki, sta gospa — imenujmo jo gospo Z. — in njena spremljevalka čutili nekaj kot Damoklejev meč nad svojimi glavama.

življenja neugoden, kar je pač v zvezi z letnim časom. Navzle temu je praška mestna knjižnica, ki je le ena izmed mnogih knjižnic v češki prestolnici, posodila svoje knjige 70,803 obiskovalcem in sicer 137.728 knjig. Razen tega je mestne čitalnice obiskovalo 16.546 ljudi.

V tem mesecu je izšlo 594 neperiodičnih tiskov, med temi 461 v češkem jeziku. Od tega je bilo spet 436 izvirnih čeških del. Dnevno je izšlo (če ne štejemo nedelj) torej 14 del.

Gledaliških predstav je bilo 410 in na teh so predvajali 420 odrskih del. Uprizorili so med drugim izvirna dela 57 čeških avtorjev.

Umetniških razstav je bilo 79 s 1353 razstavljenimi deli. Upodabljajoče umetnosti, čeških razstavljenec je bilo 60.

V maju letošnjega leta je bilo v Pragi nadalje 66 koncertov, na katerih so izvajali 813 skladb. Med temi je bilo 439 skladb domačih avtorjev.

K tej statistiki, ki kaže pri vsej svoji nazornosti vendarle komaj majhen del kulturnega življenja češkoslovaške prestolnice, pripominja "Prager Presse": Kder nas pozna, ve, da je kulturno življenje v Brnu, Bratislavi in mnogih drugih mest v republiki in celo v provinci v marsikaterem oziru še intenzivnejše, nego more biti v naši z naglico gibajoči se prestolnici.

NAJLAŽJA LOČITEV JE NAJTEŽJA.

Reno je ameriško mesto, kjer se zakonec najlažje ločijo. Navadno jim je treba ostati tam samo šest tednov in zakon je ločen. So pa tudi druge države na svetu, kjer je ločitev zakona prava igra. Taka država je v Čihuahua v Mehiki, kjer se lahko ločiš od žene v enem dnevu in sodišče ti pošlje razsodbo kar po pošti. V Dahomeji v francoski zapadni Afriki so pa prišli v pogledu ločitev zakona še na boljše misel.

Če se hoče mož ločiti postaviti ženo v kot koč z obrazom k zidu. Enako stori žena, če se hoče ločiti od moža. Potem pa stopi mož ali žena v drugi kot tudi z obrazom proti steni in ponovi trikrat na glas: Tepec sem! Isto stori žena. Potem

se pa obrneta, tako da si gledata v oči in ponovita trikrat v en glas: Tepec sva! S tem je ločitveni obred končan. Potem zadostuje obvestiti o tem samo poglavarja naselbine in mu sporočiti imeni priči, ki sta obredu prisostvovali. Ta ločitev se zdi zelo lahka, v resnici je pa izredno težka, kajti navadno počita zakonca v smeh in s tem je prepričev med njima končen. Pohotala se in vsaj do prihodnjega prepira je doma zopet vse v redu.

Naročite se na "Glas Naroda", najstarejši slovenski dnevnik v Ameriki.

Romani... Spisi... Povesti

Don Kihot

Spisal Miguel Cervantes

To je klasično delo slavnega španskega pisatelja. To je satira na viteštvo, ki je še vedno hotelo ohraniti svoj ponos in veličino, pa se ni zavedalo, da že umira. "Don Kihot" spada med mojstrovine svetovne literature.

158 strani.

Cena 75c.

AGITATOR, roman, spisal Janko Kersnik. 99 strani.

Cena \$1.00

Kersnik je poleg Jurčiča naš najboljši poljuden pisatelj. Več del, ki jih Jurčič vsled bolezni in smrti ni mogel dovršiti, je Kersnik uspešno dovršil. "Agitator" spada med njegova najboljša dela.

ANDREJ HOFER, roman, spisal F. M. Dostojevski. 132 strani.

Cena 75c.

Kratke povesti iz življenjskega pisatelja. To so prva knjižvena dela slavnega ruskega romaniopisca.

HEATIN DNEVNIK, spisala Luiza Penjakova. 164 strani.

Cena 75c.

Poleg Pavline Pajkove je Luiza Penjakova takorekoc edina ženska, ki se je koncem prejšnjega stoletja udeleževala v slovenski kulturnosti. Njeni spisi razvijajo čutečo žensko dušo.

BELOGRAJSKI BISER, roman, spisal Ivan Cankar. 103 strani.

Cena 75c.

Dve črtili enega naših najboljših pisateljev vsebuje ta knjiga. "Njiva" in "Starka". Obe sta mojstevsko izvršeni, kot jih more izvršiti edino naš neznano čutečo Meško.

ELIZABETA, HČI SIMESKEGA JETNIKA, roman, spisal Fran Milčnik. 122 strani.

Cena 75c.

Concourtova dela so polna fines in zanimivosti, zlasti v risanju značajev, čijh ukletih so mojstevsko podali in ina človek med branjem vti, da posamezne osebe slišijo glas njega in krantajo z njim.

DEVICA ORLEANSKA, roman, spisal Kaver Meško. 103 strani.

Cena 75c.

Dve črtili enega naših najboljših pisateljev vsebuje ta knjiga. "Njiva" in "Starka". Obe sta mojstevsko izvršeni, kot jih more izvršiti edino naš neznano čutečo Meško.

ELIZABETA, HČI SIMESKEGA JETNIKA, roman, spisal Fran Milčnik. 122 strani.

Cena 75c.

Concourtova dela so polna fines in zanimivosti, zlasti v risanju značajev, čijh ukletih so mojstevsko podali in ina človek med branjem vti, da posamezne osebe slišijo glas njega in krantajo z njim.

DEVICA ORLEANSKA, roman, spisal Kaver Meško. 103 strani.

Cena 75c.

Dve črtili enega naših najboljših pisateljev vsebuje ta knjiga. "Njiva" in "Starka". Obe sta mojstevsko izvršeni, kot jih more izvršiti edino naš neznano čutečo Meško.

ELIZABETA, HČI SIMESKEGA JETNIKA, roman, spisal Fran Milčnik. 122 strani.

Cena 75c.

Concourtova dela so polna fines in zanimivosti, zlasti v risanju značajev, čijh ukletih so mojstevsko podali in ina človek med branjem vti, da posamezne osebe slišijo glas njega in krantajo z njim.

DEVICA ORLEANSKA, roman, spisal Kaver Meško. 103 strani.

Cena 75c.

Dve črtili enega naših najboljših pisateljev vsebuje ta knjiga. "Njiva" in "Starka". Obe sta mojstevsko izvršeni, kot jih more izvršiti edino naš neznano čutečo Meško.

ELIZABETA, HČI SIMESKEGA JETNIKA, roman, spisal Fran Milčnik. 122 strani.

Cena 75c.

Igralec

Spisal F. M. Dostojevski

265 strani

Slavni ruski pisatelj je v tej povesti klasično opisal igralško strast. Igralec izgublja in dobiva, po-kuša na vse mogoče načine, spletkari, doživlja in pozablja, toda strast do igranja ga nikdar ne mine.

Cena 75c.

Idiot

Spisal F. M. Dostojevski

TRI KNJIGE

Nad 600 strani

Krasen roman enega najboljših ruskih pisateljev. — Opis mladeniča, ki je imel že v najboljši rani mladostni nagnenja k nenormalnostim. Opis je živahen in ne utrjuje kot nekateri drugi romani Dostojevskoga.

Cena \$2.25

KAKO SEM SE JAZ LARAL, spisal Jakob Alešev. TRI knjige po 150, 160 in 114 strani.

Cena 75c.

Pisatelj nam v teh treh knjigah opisuje usodo in življenje kmetijskega fanta, ki so ga stariši poslali v Sole. Kjer se je vzdrževal z lastnimi sredstvi ter zdaj lažje, zdaj težje, lezel od Sole do Sole ter si slednjič prioboril v življenju mesto, po katerem je stremel. Knjige so pisane živahno. Ob čitanju se bo moral čitatelec večkrat od arca nasmeljati.

KAJ SI JE IZMISLIL DOKTOR OKS, spisal Julus Verne. 65 strani.

Cena 75c.

Menda ni bilo pisatelja na svetu, ki bi imel tako živo domišljijo kot jo je imel Francez Jules Verne. In kar je glavno, skoro vse njegove napovedi so se vresničile. Pred dolga desetletja je napovedal letalo, submarin, polet v stratosfero itd.

KAJ SI JE IZMISLIL DOKTOR OKS, spisal Julus Verne. 65 strani.

Cena 75c.

Menda ni bilo pisatelja na svetu, ki bi imel tako živo domišljijo kot jo je imel Francez Jules Verne. In kar je glavno, skoro vse njegove napovedi so se vresničile. Pred dolga desetletja je napovedal letalo

ZAVRŽENA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. M.

Leonora se le z veliko težavo zdrži, kajti to svidenje ji je zopet zbudilo zavest njene krivde. Zelo je presenečena, ko vidi svojega nekdanjega moža tako premenjenega, tako postarane in tako slabega. Glas ji odpoje in roke se ji tresejo, ko slednjič odgrne pajčolan in ga gleda s solznimi očmi.

Strasser osupne, ko ji pogleda v obraz.

"Leonora!"
Kot krik se izvije njeno ime iz njegovih prsi in poloti se ga slabost ter omahne na stol. Leonora mu hoče hiteti na pomoč, toda ne upa se niti stopiti naprej za korak. Strasser si z vsemi silami skuša ohraniti mir ter, pogledavši jo z velikimi očmi, pravi hripavo:

"To bi mi mogli prihraniti — gospa Magnus."

Leonora stisne svoje dlani.

"Ne, žal, da ti tega nisem mogla prihraniti, Rudolf, oprosti, da te tako imenujem, toda ne morem drugače. Prosim, poslušaj me, ker ti imam povedati nekaj neizmerno važnega. Bila sem pri Brigiti — tako veliko hrepenenje sem imela po svojem otroku in sem ga želela videti saj iz daljave. Več dni sem opazovala hišo. Toda nisem videla niti svojega otroka, niti Brigite. Potem pa sem izvedela, da v tvoji hiši ni Dagmar Strasserjeve. Neopisno strah se me je polotil, dokler nisi včeraj popoldne šel iz hiše, jaz pa sem šla k Brigiti, da jo vprašam po svojem otroku. In Brigita mi je vse povedala, Rudolf, ne morem te drugače imenovati — kajti — ti si oče mojega otroka."

Rudolf smrtno prebledi ter se krčevito oprime stola. Njegove oči strme v njene oči.

"Oče tvojega otroka? Ali ti je Brigita tudi povedala, zakaj sem Dagmar poslal iz hiše?"

"Da, Rudolf, in zato sem sedaj tukaj. Popolnoma odkrito ti priznam, da me je nekaj časa mikalo, da bi izkoristila tvojo dvom, da bi si Dagmar za vedno zagotovila. Veljalo bi me samo eno laž, — in moja hči bi bila moja za vse čase. Saj niti ne veš, koliko sem trpela vsled hrepenenja po svojem otroku. Zapeljevale so me misli, da bi otroka vkradla, ga obdržala, ne da bi mogel kdo temu ugovarjati. Toda to željo sem premagala — svojo pravico sem zapravila, da bi mogla nase navezati svojo hčer. Toda tudi ti, Rudolf, si jo zapravil, s svojim dvomom in nezaupanjem. Ali ti ni govorilo srce, da je Dagmar tvoja hči? Ali misliš, da bi ti jo pustila, ako ne bi bil ti oče mojega otroka, temveč Carol Magnus? Da bi sam sebe napravil nesrečnega, da si mogel otroka zavreči, ker nisi mogel verjeti, da je tvoj, tega ne bi mislila. Ko bi se je z enim samim vprašanjem obrnil na mene, predno si jo zavrgel — vzela bi ti vsak dvom in moj ubogi otrok ne bi bil brez doma in ne bi bil poslan v izgnanstvo."

V teh njenih besedah je tako globoka bolečina, da se Rudolf Strasser ne more obvarovati velike gimjenosti, toda jo premaga in glasno pravi:

"Ali bi ti mogel verjeti, po vsem tem, kar si mi naredila?"

Leonora povese glavo.

"Ne, ne bi mi verjel, ako ti ne bi mogla dati nikakih dokazov. Toda pri Bogu, Rudolf, nikdar te ne bi varala. Da, tvoja žena sem postala z ljubeznijo do drugega v svojem srcu, toda upala sem, da jo bom mogla premagati in da ti bom tvojo ljubezen in dobroto poplačala s svojo zvestobo. Leto za leto sem ti bila zvesta, dokler nisem zopet videla moža, ki sem ga ljubila. Nič več nisem mogla prenašati, da bi ga pustila koprniti in umirati v njegovi ljubezni do mene. Toda, dokler sem bila tvoja žena, se me ni smel dotakniti. Rudolf, šla sem samo zato, da ne bi sramote prinela čez tvoj prag, ker proti tebi nisem hotela biti tako podla, da bi se podarila drugemu, dokler sem živevala v tvoji hiši. Častno sem šla od tebe — in moja moga je šla čista čez tvoj prag, za katerim sem za svojo pokoro pustila svojega otroka. Tudi sedaj ne zahtevam, da mi verjameš — za to sem hvaležna nebu, da ti morem prinesiti dokaze za svoje besede."

Pekočih oči gleda Strasser v njen še vedno lepi, nekdanji vroči ljubljini obraz. Sedaj pa se zgane.

"Dokaze? Ti imaš dokaze, da je Dagmar moja hči?"

"Da, hvala Bogu, imam jih in prišla sem, Rudolf, da ti svojega otroka drugič podarim. In s tem, upam, se bom pokorila, kar sem grešila nad teboj."

Strasser jo dolgo gleda — in ne more drugače, verjame ji, ji mora verjeti. In njegove oči se vsesajo v njen obraz, ki že ni več svetel in popolni mladosti, toda je dobil plemenit čar, čar pretresljive bolečine, ki je gledala iz njenega obličja.

Iz ročne torbice vzame nekaj pisem in jih položi predenj. Nato pa reče, kolikor mogoče, mimno:

"Carola Magnusa sem videla, ko sem se zaročila s teboj, šele čez eno leto, ko je bil najin otrok že davno rojen. Dagmar je bila rojena v enajstem mesecu najinega zakona. Carol Magnus je bil dva tedna potem, ko sem se s teboj zaročila, sprejet kot prvi violinist v orkestru v Rigi. Ravno tedaj pa, ko sem izgubila vse upanje, da bi mogel kdaj za naju služiti kruha, je dobil prvo, stalno službo. Tam je seveda zaslužil samo najpotrebnejše, toda na tem mestu je ostal več let — dobro pazi — več let mi bil niti en dan, niti eno uro oddaljen od Rige, ker je moral vsak dan igrati v orkestru. In vsa ta leta sem od njega prejela samo ta-le tri pisma, ki sedaj leže pred teboj. Beri jih, mrtvega to ne more žaliti, sam bi mi ukazal, da ti jih naj dam, ako bi še živel."

Rudolf jo globoko ginjen pogleda.

"Ali si vdova?"

"Da, šele nekaj tednov in ne maram ti pripovedovati, koliko trpim vsled tega. Toda prva pot po pogrebu mojega moža je veljala mojemu otroku. Sedaj beri ta pisma, Rudolf; v njih boš bral, kako je Carol Magnus trpel vsled tega, ker nisem bila nikdar njegova in sem bila last drugega. Eno pismo je prišlo kmalu po Dagmarinem rojstvu; o tem je bral v nekem časopisu, v katerem smo naznanili otrokovo rojstvo. Tedaj pa je vskipela njegova tuga, da je kdo drug oče mojega otroka. Beri sam, kako zelo ti je zavidal. Šele štiri leta po Dagmarinem rojstvu je šel iz Rige, ker je imel srečo, da je dobil mecen, ki je veroval v njegovo umetnost in ga je podpiral. In ko je imela Dagmar že nad pet let, sem ga zopet videl. In tedaj se je za mene prišel boj brez primere,

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA" : : 216 WEST 18th STREET, NEW YORK

Bohinjsko jezero

Grehi in priznanje Jožeta Kodra

Storije, ki jih pripoveduje Koder, bi napolnile debelo knjigo. Ko so ga odvedli litijski orožniki iz St. Vida pri Stični so ga vso pot do Maribora opazovali številni gledalci. Na ljubljanskem kolodvoru se je okoli patrolje zbrala velika množica ljudi. Da ga skrijejo pred radovednim občinstvom in pikrimi opazkami, so spravili Kodra v pisarno policijskega komisarijata. S potniškim vlakom ob 8. so nato nadaljevali vožnjo do Maribora. Dacarjev Pepe je visok fant, vitke postave in dolgega obraza. Lase ima dolge in nazaj počesane. Gotovo si je kaj domišljal na svojo lepoto. Saj so našli pri njem razen vlomilskega orodja in orožja tudi kremo in druga lepotilna sredstva.

Koder je dolenski rojak iz Hinj pri Žužemberku. Njegov oče je bil finančar, mati nesrečnega zablodenca pa še živi. Eden izmed njegovih bratov je izvršil pred tremi leti samomor. Kakor je Koder drugače cinik, govori o svojih domačih z največjim spoštovanjem in ob spominu na domače je skesan in obžaluje, da je zašel na kriv pota. Za vzrok svojega padca navaja kratko: "Kriva je usoda in življenske okoliščine." Med zasliševanjem venomer kadi. Pravi, da mu cigareta oživlja spomin, sicer bi se ne mogel spominjati vseh podrobnosti iz svojega grešnega življenja. Koder je bil do lanskega leta še v službi pri nekem mariborskem podjetniku.

Prišel pa je v njegovo družino navzkrž. Naenkrat je zapustil službo, ker se je raznesel glas, da grozi Koder službodajalcu in njegovi ženi s smrtjo. Ko so ga pričeli zasledovati zaradi groženj — tedaj je nekdo zastropil še psa čuvaja — je vzela Kodra noč in tedaj je začel življenje, ki ga je privedlo zdaj pred sodnike.

Oblastva zanima, kako se je zgodil usodni napad na trgovca Romana Ačka, ki je bil pri napadu zadet od smrti. Pintarič, ki je bil po dogodku aretiran, krivdo taji, tudi Koder noče priznati, da je on usmrtil trgovca. Da je bil pri ropu Ačko ustrelen, sta zvedela s Pintaričem šele iz listov, ki so

prinesle poročilo o krvavem dogodku v Kališah. Koder priznava, da je dal pobudo za napad na Ačka, ki ga je osebo poznal. Vedel je tudi za razne podrobnosti pri Ačkovih, med drugim tudi, kje hranijo denar. Skozi okence se je najprej Pintarič splazil v hišo, da je odprl svojemu pajdašu, ki je stal ta čas na straži pri vežnih vratih. Oba sta imela črne krinke. Stikala sta po pritličju, kjer sta našla 15 litrov slivovke. Pošteno sta se je navlekla. Nato sta nalila še steklenico pijače za odhodnico. V pritličju sta preiskala tudi vse omare in si nabrala precej zaloge. Nato sta se odpravila še na obisk v Ačkovo spalnico. Od tam se je čul jok malega otroka. Brez usmiljenja sta planila sredi noči v sobo, razbila sta luč, da so se Ačkovi prestrašili, nato pa sta svetila z baterijama in zahtevala denar. Med tem ko sta Koder in Pintarič stikala za denarjem in so ostali domači pobegnili, je ostala v sobi vsa v strahu in trepetajoča gospa Ačkova, ki je stiskala k sebi svojega najmlajšega otroka. Ze so se začeli okrog hiše streli. Ačko je očitno dobil pomoč. Koder in Pintarič sta pobegnila skozi vrata tedaj pa so navalili nanje napadalec in oddali na oba nekaj strelcev, razbojnika sta pobegnili v noč, žrtve njunih strelcev pa je bil nesrečni Ačko, ki je bil od smrti zadet in je kmalu nato izkerval. Prišel je braniti ženo in najmlajšega otroka, pa je našel smrt.

Kako sta bila Koder in Pintarič podivjana zaradi neuspelega roba, kaže tudi primer iz Zgornje Polskave. Tam ju je srečal neki kmet, ko sta jadreno hitela v gozd. Vprašal ju je, če sta kje videla njegove vole. Pintarič je začel pretepati z revolverjem, pobil ga je na tla, nato pa je oddal nanj dva strela. Ne vesta, ali je kmet obležal mrtve, kajti Pintarič je brž vzel kmetu denarnico, v kateri je bilo samo 7 dinarjev, nato pa sta odbrzela dalje.

Orožniške patrolje so medtem že zvedele za drzne napadalec in so bile vse okoliške patrolje na nogah. Blizu Škobra ju je res sprečala orožniška

patrulja. Malo je manjkalo, pa bi ju bili zajeli. Rešila sta se samo s streli, ki sta jih oddala na orožnike, nato pa sta se zmotala v bližnjo hosto. Ker je bilo že proti večeru, jih orožniki niso več našli. Vestno zasledovanje orožnikov pa je bilo kronano na praznik sv. Petra in Pavla z lepim plenom.

Tedaj sta se Koder in Pintarič skrivala na Ptujski gori. Bila sta pri vinogradniku Rodušku, ko ju je spet zajela patrolja. Pintarič so ujeli. Koder pa se je s streli in bliskovitim pobegom rešil. Klatil se je nato sam po svetu, ropal je in kradel. Na Štajerskem se ni več počutil varnega, saj je šel povsod pred njim glas, kod naokrog se skriva in rokovnjači.

Zdaj je pojasnjen tudi dogodek iz Radanje vasi pri St. Vidu na Dolenskem Koder priznava, da je bil tedaj sila lačen in brez vsakega beliča.

Na piko je vzel kmetijo Frančiške Mirtove. Močno se je razveselil, ko je ugotovil, da je doma sama gospodinja. "Vse ji bom pobral, kar bom dobil, pa če tudi izgubim glavo," se je odločil Koder. Oprezal je okrog hiše, dokler ni utihnila vsa vas. Okrog polnoči je pritisnil neslišno na vrata. S kromih jih je privzdignil, pa se mu je pot res odprla. Svetil je z baterijo in je našel v skrinji nekaj kovancev. Seveda je vse vtaknil v žep. Menda po nesreči je zaskrpal pokrov skrinje in tedaj se je Mirtova prebudila. Pričela je kričati na pomoč. Koder pa je navalil nanjo in jo ustrahoval. Tresoč se je sedela na postelji, ko je Koder stikal se po ostalih omarah. Segel je tudi v posteljo in res mu je žena priznala, da hrani v culici denar, ki je potisnjen med posteljnino. Ni se dal omehtati, pobral je vso gotovino, hranilne knjižnice pa je pustil čes: "Pa imejva vsak pol, jaz denar, ti pa bukvice." Vsa dolina je živela nekaj dni in noči v strahu pred drznim napadalcem, saj je do smrti prestrašena Mirtova raznesla takoj zjutraj naokrog, kaj se ji je primerilo sredi noči.

Nadaljni vlog je izvršil Koder pri Trebnjem. Ponoči je posvetil v neko hišo ob cesti, pa ni opazil nikogar, ki bi se mu postavil v bran. Denarja tam ni našel, pač pa več oblek in perila. Nabasal je dve vreči in s plenom je odhitel v bližnji gozd. Nakradeno robo je skrnil v varen prostorček, pod listje. Čez nekaj dni se je vrnil s svojim pajdašem po obleko, pa robe že ni bilo več.

Pri Trebnjem ga je v začetku avgusta doma premagal neki kmet, pri katerem je napravil nočni poset. Vlomil je v hišo skozi utrto okno. Ko je stikal po kašči in snemal slatino, se je gospodar prebudil in

je navalil na Kodra. Podrl ga je že na tla in tiščal, ženske pa so vrešale in klicale na pomoč.

Kodru pa se je vendar posrečilo, da se je izvil iz trdega prijema, izvlekel je revolver, odklal je dva strela v strop, narkar je kmet pobegnil in ženske seveda tudi. Za njimi se je še Koder izgubil v noč.

Koder je včasih taval kakor preganjana žival. Zasel je tudi na Gorjance, priplazil se je do Črnomlja, kjer je mogel, je kradel in ropal. Vseh grehov se niti ne more spomniti. Navadno tudi ne ve krajevnih imen ne imen svojih žrtve. Treba bo še mnogo poizvedovanja, da bodo odkriti vsi grehi in da bo obtožnica sestavljena. Koder ni bil izbirčen pri jemanju plena. V dolini Mirne ga je zamikala stara graščina. Res je bil kmalu na hodniku in nato v sobi. Z vitrihom je nato odpiral ostale sobe, pa ni našel nič posebnega. Da bi ne odšel praznih rok, je vzel s postelje dve odeji, z mize pa potegnil gramofon in nekaj plošč. Nato se je zavlekel v bližnjo hosto, vlegel se je na odejo, z drugo se je pokril, ker ga je hladna noč že zmrazila; nato pa si pod odejo najti gramofon in je užival, kakor najbolj miren in pošten človek. Proti jutru, ko se je tudi naspal, je pustil odeje in gramofon v hosti in se je odpravil naprej po svetu.

Koder priznal, da je sklenil ne udati se orožnikom. "Živga me ne bodo dobili, tako sem

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino pravčasno poravnati. Pošiljite naročnino naravnost nam ali jo plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kolih imena so tiskana s debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih. Zastopnik bo Vam izročil potrdilo za plačano naročnino.

CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin	OHIO: Barberton, Frank Treha Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Reulik, John Stupnik Girard, Anton Nagode Lorain, Louis Balant, John Kumbe Youngstown, Anton Kibali
COLORADO: Pueblo, Peter Culig, A. Saffie Walsenburg, M. J. Bayuk	OREGON: Oregon City, J. Koblar
INDIANA: Indianapolis, Fr. Zupančič	PENNSYLVANIA: Bessmer, John Jevnikar Broughton, Anton Ipavec Conemaugh, J. Brezovec Coverdale in okolica, Mrs. Ivana Rupnik Export, Louis Supančič Farrell, Jerry Okern Forest City, Math Kamin Fr. Blodnikar Greensburg, Frank Novak Homer City, Fr. Ferencak Johnstown, John Polnats Krayn, Ant. Tausel Luzerne, Frank Balloch Midway, Juna Zust Pittsburgh in okolica, Philip Fragar Steelton, A. Hren Turtle Creek, Fr. Schiffrer West Newton, Joseph Jovan ...
ILLINOIS: Chicago, J. Bevcik Chicago, J. Fabian (Chicago, Ozero in Illinois) Joliet, Jennie Bambich La Salle, J. Spellich Mascoutah, Frank Augustin North Chicago in Waukegan, Math. Warick	WISCONSIN: Milwaukee, West Alila, Fr. Štek Sheboygan, Joseph Kakeč
MARYLAND: Kitsmiller, Fr. Vodopivec	WYOMING: Rock Springs, Louis Tascnar Diamondville, Joe Bolica
MICHIGAN: Detroit, L. Plankar	
MINNESOTA: Chisholm, Frank Gouše, J. L. Zupnik Ely, Jan. J. Spellich Breith, Louis Gouše Gilbert, Louis Vessel Hibbing, John Forde Virginia, Frank Hrvatic	
MONTANA: Roundup, M. M. Panlan Washoe, L. Champa	
NEBRASKA: Omaha, P. Broderick	
NEW YORK: Brooklyn, Anthony Svet Gowanda, Karl Stružina Little Falls, Frank Macis	

Vsak zastopnik lahko potrdilo za svojo, katero je prejel, Zastopnikovo tople priporočilo.
IPIRAVA "GLAS NARODA"